

Sobre l'article «El cognom Sust»

del senyor Joan Muray, publicat al número 13 de *Singladures*

Arran de la publicació al passat número de Singladures de l'escrit del senyor Muray, vaig expressar als companys del Museu els meus dubtes sobre la correcta interpretació dels documents aportats, i, després d'examinar-los amb deteniment, vaig redactar la rèplica que presento avui. Al cap de pocs dies el senyor Joan-Maria Sust i Sust, de Can Pau Calafat (de qui es publica un documentat i interessant article en aquest mateix número), ens va manifestar també el mateix parer i ens anuncià que un cosí seu, del Masnou, mossèn Jaume Sust i Sust, s'interessava pel tema i ens faria arribar la seva opinió. Així doncs, ací teniu els dos escrits, celebrant l'interès que l'article del senyor Muray ha suscitat entre la família al·ludida i amb l'agraïment als senyors Sust i Sust, i Sust i Sust (no ens hem pogut estar d'aquest joc de paraules) per la seva col·laboració al nostre Butlletí.—BAS.

M'ha arribat una fotocòpia de l'article «El cognom Sust» escrit per en Joan Muray i publicat al Butlletí del Museu de la Marina de Vilassar de Mar *Singladures* número 13, de juny de 1992, i he volgut conèixer sobre el seu contingut l'opinió del Llicenciat Leandre Niqui i Puigvert, paleògraf, arxiver de l'Arxiu Diocesà de l'Arquebisbat de Barcelona.

Mossèn Niqui ha escrit la transcripció íntegra dels quatre fragments dels dos pergamins, un de l'any 1333 i l'altre de l'any 1480, que apareixen en aquell article. La conclusió de mossèn Niqui és que cap d'aquests dos documents no es refereix al cognom Sust. Basa aquesta conclusió en els dos raonaments següents:

Primer: La vírgula que hi ha a la síl·laba *tii* del document de 1333 significa *ar, er, ir, or, ur*, i s'utilitzava per simplificar l'escriptura.

Segon: Cal comparar les dues suposades lletres inicials

s dels dos suposats cognoms Sust amb les lletres de cadascun dels dos documents que són iguals, respectivament, a cadascuna d'elles.

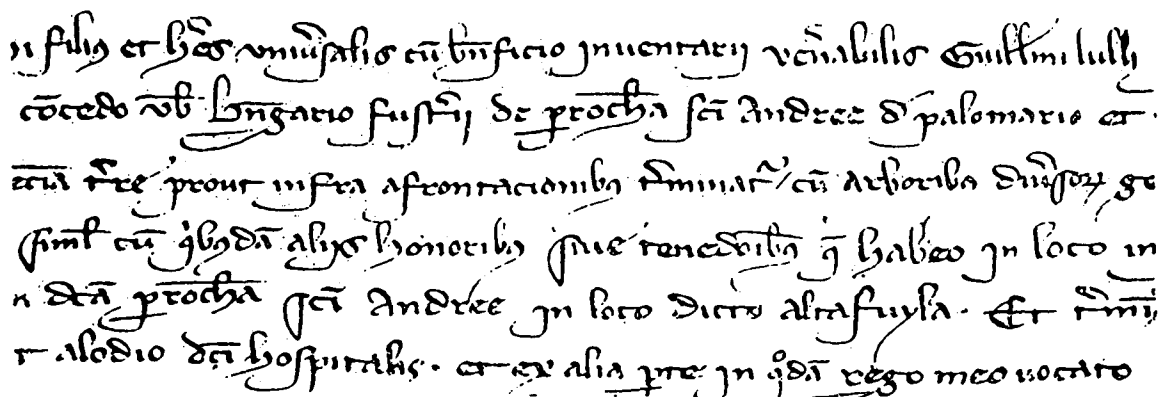
En el document de 1333 la suposada primera s de Sust és en realitat una *f*, tal com ho són les lletres iguals dels noms *filius, beneficio, infra, afrontacionibus* i *Aliafuyla*.

En el document de 1480 la suposada primera s del cognom Sust en realitat és una *i*, tal com ho són també les lletres iguals dels noms *in, in, inducunt* i *iuris*.

Per tant, en el primer document es parla de Berengario *fusterii*, i en el segon, de Iacobo *iust*. Ni l'un ni l'altre, com es pot veure, no parlen del cognom Sust.

Mossèn JAUME SUST i SUST

Barcelona, juliol de 1992.

Tinc a la vista un arbre de família dels Sust que m'ha proporcionat el senyor Joan-Maria Sust i Sust (i que justament surt publicat en un altre lloc d'aquest mateix butlletí), un arbre que es remunta fins a Stephano Suste, nat a Finales de Spagna l'any 1570.

Segons aquest arbre —confeccionat amb dades documentals obtingudes al mateix lloc d'origen— el primer Suste que va venir a raure a casa nostra va establir-se al Masnou al tombant de la primera i la segona dècades del segle XVIII, i es casà amb una noia de la contrada.

I així com a la Ligúria (el nom actual de Finale de Spagna és Finale Ligure) es pot seguir documentalment la presència de la nis-

saga Suste, al nostre país per ara no s'ha trobat constància dels Sust si no és a partir d'aquest Antoni Sust, que es va casar al Masnou el 24 de maig de 1722.

És per això que em va sobtar llegir la notícia de la troballa d'un document referit a un Sust en una data tan reculada com és la de 1333, i d'un altre del 1480.

Però vet aquí que examinant les reproduccions dels fragments dels dos documents que il·lustren l'article, de seguida em van cridar l'atenció les grafies d'ambdós testimonis, que presumiblement dirien *SUSTY el de 1333 i *SUST el de 1480, i que segons la meua opinió el senyor Muray deu haver llegit precipitadament, ben segur que endut per l'eufòria de la suposada «troballa».

Examinant el fragment de 1333 (el primer a l'article del senyor Muray), on se'ns diu que figura el cognom ***SUSTY**, amb tota sinceritat i d'acord amb la meua més aviat escassa familiarització amb la cal·ligrafia d'aquella època i amb el llatí, a mi no em sembla que hi dugui ***SUSTY**.

Anem per pams: La primera lletra de la suposada paraula ***SUSTY** és grafiada ben igual que la primera lletra de la primera paraula de la primera ratlla, **filius**; igual que la efa interior de **beneficio** i de la mateixa primera ratlla; igual que les efes interiors de **infra** i de **afrontacionibus** de la tercera ratlla; i igual que la efa de **altafuylla**, de la penúltima ratlla.

En canvi aquesta lletra inicial de ***SUSTY** es diferencia de la essa inicial de **sancti** (a la mateixa ratlla) i de les esses interiors de les dues paraules **universalis** (a la primera ratlla) i **hospitalis** (a la darrera ratlla), que aquestes sí que són idèntiques que la essa interior de ***SUSTY**.

Un altre detall que evidenciaria que el nom que ens ocupa no diu ***SUSTY**, i aquest detall sí que és de la màxima importància, és el diacrític, o titlla, que hi ha entre les lletres **T** i ***Y**, una mena de ganxo que indica una abreviatura, en aquest cas la partícula **ER**, com podem comprovar, en aquest mateix document, a les paraules **h[ER]es univ[ER]salis** i **ven[ER]abilis**, de la primera ratlla, i **t[ER]minatur** i **div[ER]sorium**, de la tercera ratlla.

La grafia que figura al final de la paraula no és una **Y**, sinó dues **II** de genitiu; en el cas de coincidència de dues o més **I** (com s'esdevenia en escriure numeració romana), la darrera l'escrivien més llarga, i també solien escriure llarga la **I** inicial i la final de mot. En el document de 1333 en veiem exemples a les paraules **inventarij** i **lullj** de la primera ratlla, i **alijs** de la quarta ratlla, totes elles ben diferenciades de la **Y** del nom **altafuylla**.

Tenint en compte aquests quatre detalls —l'aspecte de la primera i de la tercera lletra, la presència del diacrític després de la **T**, i les dues **II** al final de la paraula ***SUSTY**—, haig de dir que em sembla que la dita paraula que ens ocupa diu **FUST[ER]II**, i per tant el personatge a qui es refereix el socument fóra un tal **BERENGUER FUSTER**.

Quant al cognom ***SUST** del document de 27 de juny de 1480, examinant-ne el dibuix de les lletres, tal com he fet amb el precedent, veig que la primera lletra d'aquest nom és idèntica que la i «llarga» de **jn**, a l'expressió «Dilecto nobis **in** Christo», que hi ha a l'inici de l'escrit; que la i de la paraula **jn** al final de la primera ratlla; que la i de **jnducunt** sota mateix de la paraula «Iacobo»; i que la i de **juris**, la penúltima paraula llegible del fragment reproduït.

I que en canvi aquesta primera lletra és ben diferent de la essa inicial de la paraula **salutem** del final de la primera ratlla del tercer fragment que acompanya l'article del senyor Muray.

A parer meu, aquest personatge citat al document de 1480 en realitat s'hauria dit **JAUME JUST**.

Al senyor Joan Muray del Masnou li prego que no es prengui malament la meua intromissió, i, si no hi té cap inconvenient, demano des d'aquí que persones més enteses que jo ens facin arribar el seu parer.

Abans que aquest número de *Singladures* entrés en premsa, he passat una prova del present article a l'amic Pere Benito, de Vilassar de Dalt, que tan amablement com sempre l'ha revisat. Gràcies.

DAMIÀ BAS

Vilassar de Mar, juliol de 1992.

MUSEU MUNICIPAL DE VILASSAR DE DALT

Exposició **LA FÀBRICA I EL CARRER**. El patrimoni industrial vilassarenc

El Museu Municipal de Vilassar de Dalt ha organitzat una mostra del patrimoni que conserva i estudia (maquinària tèxtil compresa cronològicament entre el segle XIX i la primera meitat del XX, principalment), estructurada en base als processos de producció de les fàbriques, per una banda (on la successió de les diferents maquinàries en cada fase del procés es complementa amb plafons explicatius) i, per una altra, prenent com a referència els edificis de les esmentades fàbriques (amb fotografies i plànols), a més de tot un seguit de materials complementaris i objectes que contextualitzen el moment (avenços tecnològics domèstics com estufes, telèfons, el primer televisor..., fotografies de les entitats culturals, els centres d'ensenyament, etc.). S'ha aprofitat l'espai d'una antiga fàbrica on fins i tot s'ha reproduït amb detall una oficina de l'època.

Un treball, en definitiva, acurat i seriós, la mostra d'un patrimoni i un treball museístic rigorós que reclama l'atenció i el suport tant dels ciutadans particulars com de les institucions. Ens agradaria que la iniciativa pogués qualificar en quelcom més permanent que una mostra temporal, la història i el patrimoni de Vilassar (comuns a Vilassar de Dalt i de Mar). S'ho mereixen.

CICLE DE CONFERÈNCIES amb motiu d'aquesta Exposició:

Divendres 16 d'octubre, a les 10 del vespre

El patrimoni industrial de Vilassar. A càrrec d'Ignasi Terradas i Saborit.

Divendres 6 de novembre, a les 10 del vespre

Catalunya i Ultramar. A càrrec de Josep-Mª Fradera.

Divendres 23 d'octubre, a les 10 del vespre

L'estampat. Una nova tècnica. Vers un nou art. A càrrec de Rosa-Mª Martín i Ros.

Divendres 13 de novembre, a les 10 del vespre

El tèxtil, un patrimoni útil? A càrrec d'Eulàlia Morral i Romeu.